

Dictamen en relació amb la consulta d'un organisme autònom sobre les dades que han de constar al comunicat de baixa per incapacitat temporal

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit emès per un organisme autònom en què se sol·licita el parer de l'Autoritat sobre si la dada personal corresponent al número de Document Nacional d'Identitat d'un pacient pot no fer-se constar en el comunicat de baixa per incapacitat temporal.

(...)

Analitzada la consulta i la documentació que l'acompanya, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent:

I

(...)

II

L'organisme autònom manifesta, en el seu escrit de consulta, que un determinat pacient ha sol·licitat que la seva dada personal corresponent al número del Document Nacional d'Identitat (DNI) no consti en el comunicat de baixa per incapacitat laboral que ha d'enregistrar el metge del Centre d'Atenció Primària (CAP) que l'ha atès.

Així mateix, el pacient ha manifestat que no vol que el seu CAP disposi d'aquesta dada personal i, com a fonament de la seva petició, ha presentat l'últim full d'una Resolució emesa per aquesta Autoritat en data 16 d'abril de 2009, en què es requereix a una entitat pública sanitària per a que cancel·li la dada corresponent al DNI d'aquest mateix pacient del seu fitxer de pacients.

Davant d'aquesta situació, l'organisme autònom planteja a aquesta Autoritat com cal actuar, atès que per a l'enregistrament i la tramitació correcta del comunicat de baixa laboral és necessari fer-hi constar una sèrie d'identificadors, entre els quals es troba el número corresponent al DNI. Aquesta qüestió s'analitza en els següents apartats.

III

La Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) defineix, en el seu article 3.a), les dades de caràcter personal com "*qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables*".

Afegeix l'article 5.1.f) del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desenvolupament de la LOPD (RLOPD) que dada de caràcter personal és "*qualsevol informació numèrica, alfabètica, gràfica, fotogràfica, acústica o de qualsevol altre tipus que concerneix persones físiques identificades o identificables*".

A més a més, el RLOPD aclareix quan es considera una persona identificable, establint a l'efecte que ho serà "*qualsevol persona la identitat de la qual es pugui determinar, directament o indirectament, mitjançant qualsevol informació referida a la seva identitat física, fisiològica, psíquica, econòmica, cultural o social. Una persona*

física no es considera identificable si la dita identificació requereix terminis o activitats desproporcionats” (article 5.1.o).

Per la seva part, el Reial decret 1553/2005, de 23 de desembre, pel qual es regula l'expedició del Document Nacional d'Identitat i els seus certificats de signatura electrònica, assenyala, en el seu article 1, que *“el Documento Nacional de Identidad es un documento personal e intransferible emitido por el Ministerio del Interior que goza de la protección que a los documentos públicos y oficiales otorgan las leyes. Su titular estará obligado a la custodia y conservación del mismo”* (apartat 1) i que *“a cada Documento Nacional de Identidad, se le asignará un número personal que tendrá la consideración de identificador numérico personal de carácter general”* (apartat 3).

D'acord amb aquestes definicions, cap dubte pot generar la qualificació del número de DNI com a dada de caràcter personal i, per tant, el seu tractament per part del CAP estarà subjecte als principis i obligacions de la normativa en matèria de protecció de dades.

IV

En aquest sentit, cal tenir en compte, entre d'altres, el principi de qualitat de les dades (article 4 de la LOPD), segons el qual les dades personals *“només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut”*.

En el cas examinat, l'organisme autònom manté que la recollida i tractament de la dada personal corresponent al DNI per part del CAP és necessari per tal de garantir al màxim la identificació de l'usuari que ha de gaudir de la prestació sanitària i econòmica generada per la situació de baixa laboral en què es troba, de conformitat amb el que disposa el Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social (RDL 1/1994).

Afegeix, en aquest sentit, que en el moment d'enregistrar la baixa per incapacitat temporal en els impresos oficials (manualment o mitjançant el programa informàtic) es requereixen una sèrie d'identificadors i que, de no introduir-los, no es podria tramitar la baixa, deixant sense cobertura, conseqüentment, el pacient.

L'article 128 del RDL 1/1994 concreta les situacions d'incapacitat temporal en què es pot trobar un treballador i, alhora, preveu que en el desplegament reglamentari d'aquest article s'ha de regular la manera d'efectuar els comunicats de baixa i d'alta previstos.

D'acord amb l'article 1.1 del Reial decret 575/1997, de 18 d'abril, pel qual es regulen determinats aspectes de la gestió i control de la prestació econòmica de la Seguretat Social per incapacitat temporal –el qual desenvolupa l'article 128 del RDL 1/1994- *“la declaración de baja médica, e efectos de la prestación económica por incapacidad temporal, se formulará en el correspondiente parte médico de baja expedido por el médico del Servicio Público de Salud que haya efectuado el reconocimiento del trabajador afectado. El parte médico de baja es el acto que origina la iniciación de las actuaciones conducentes a la declaración o denegación del derecho al subsidio”*.

Afegeix, l'apartat 7 d'aquest mateix article, que *“los partes médicos de incapacidad temporal se confeccionarán con arreglo a un modelo que permita su gestión informatizada con participación coordinada de los Servicios Públicos de Salud, las*

Entidades Gestoras de la Seguridad Social, las Mutuas de Accidentes de Trabajo y Enfermedades Profesionales de la Seguridad Social y las empresas”.

En aquest sentit, cal tenir en compte l'Ordre de 19 de juny de 1997, que desenvolupa el Reial decret 575/1997, de 18 d'abril -posteriorment modificada per l'Ordre de 18 de setembre de 1998-, per mitjà de la qual es varen aprovar els models de comunicats mèdics de baixa, confirmació de la baixa i alta de la incapacitat temporal.

Segons l'article 1 d'aquesta Ordre, aquests comunicats mèdics s'han d'editar per l'Institut Nacional de la Seguretat Social i posar a disposició de l'Institut Nacional de la Salut i dels corresponents serveis públics de salut.

D'acord amb el seu article 2, el comunicat mèdic de baixa d'incapacitat temporal s'expedirà, immediatament després del reconeixement mèdic del treballador, pel facultatiu que el realitzi, emplenant-se per quadruplicat i emprant el model establert al seu annex I.

Examinat aquest model de comunicat de baixa d'incapacitat temporal per contingències comunes es constata que, entre d'altres dades personals, el facultatiu o metge del CAP ha de fer-hi constar com a dades identificatives del pacient (treballador) el número de la targeta sanitària, el número d'afiliació a la Seguretat Social i el número corresponent al DNI.

En aquest punt convé assenyalar que, de conformitat amb el citat Reial decret 1553/2005, de 23 de desembre, el DNI és un document personal e intransferible que té suficient valor, per si mateix, per acreditar la identitat i les dades personals del seu titular que s'hi consignin, així com la seva nacionalitat espanyola (article 1). Per tant, el DNI és un document que permet acreditar la identitat d'una determinada persona en les seves actuacions davant l'administració pública.

D'acord amb aquestes consideracions, cal concloure que, en la mesura que existeix una norma que requereix consignar la dada personal corresponent al DNI en els comunicats de baixa laboral per incapacitat temporal i que, precisament, aquesta dada és la que permet acreditar la identitat inequívoca del pacient davant l'administració pública sanitària que els ha de tramitar, el DNI és una dada personal adequada, pertinent i no excessiva en relació amb l'àmbit i la finalitat determinada, explícita i legítima per a la qual s'ha obtingut, això és, l'enregistrament correcte del comunicat de baixa laboral per part del metge del CAP que ha atès el pacient i, consegüentment, es tracta d'una dada personal que s'ha de fer constar en aquests comunicats, actuació respectuosa amb el principi de qualitat de les dades (article 4.1 de la LOPD).

Alhora, cal tenir en compte que, si bé es considera que aquesta dada pot ser pertinent i necessària per al compliment de la finalitat descrita, el CAP només ha de conservar-la durant el temps que sigui estrictament necessari per gestionar la corresponent baixa laboral per incapacitat temporal del pacient (article 4.5 de la LOPD) i no pot emprar-la per a d'altres finalitats que siguin incompatibles amb la que motivà la seva recollida (article 4.2 de la LOPD).

V

D'altra banda, es considera necessari esclarir el sentit de la Resolució emesa per aquesta Autoritat amb data de 16 d'abril de 2009 i que ha estat al·legada pel pacient davant del CAP perquè el seu DNI no consti en el comunicat de baixa laboral, així com perquè el CAP no disposi d'aquesta dada personal.

En aquesta Resolució, corresponent al procediment de tutela de drets número 3/2009, s'estimava la reclamació de tutela formulada pel pacient en relació amb la cancel·lació de la dada personal corresponent al seu DNI del fitxer de pacients (...) i del qual l'entitat pública sanitària n'és el responsable.

Tal i com es recull en el seu fonament de dret cinquè, per mitjà del dret de cancel·lació previst a la LOPD la persona titular de les dades pot demanar davant del responsable del fitxer la supressió d'aquelles dades que resultin inadequades o excessives, sense perjudici del deure de bloqueig, en els termes previstos als articles 16 de la LOPD i 31 a 33 del RLOPD.

Atès que aquest dret de cancel·lació constitueix una de les facultats essencials que integren el dret fonamental a la protecció de dades personals, les limitacions que s'estableixin han de ser mínimes. Els casos en què la pròpia LOPD exceptua el dret de cancel·lació es recullen, de fet, al seu article 16, apartat 3 i 5, així com també a l'article 33, apartats 1 i 2, del RLOPD.

En concret, els apartats 3 i 5 de l'article 16 de la LOPD disposen que:

“3. La cancel·lació dóna lloc al bloqueig de les dades, i només s'han de conservar a disposició de les administracions públiques, els jutges i els tribunals, per a l'atenció de les possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'aquestes responsabilitats. Complert aquest termini, s'ha de procedir a la supressió.

4. (...).

5. Les dades de caràcter personal han de ser conservades durant els terminis que preveuen les disposicions aplicables o, si s'escau, les relacions contractuals entre la persona o l'entitat responsable del tractament i l'interessat”.

Per la seva part, els apartats 1 i 2 de l'article 33 del RLOPD disposen que:

“1. La cancel·lació no pertoca quan les dades de caràcter personal han de ser conservades durant els terminis que preveuen les disposicions aplicables o, si s'escau, les relacions contractuals entre la persona o l'entitat responsable del tractament i l'interessat que van justificar el tractament de les dades.

2. També es poden denegar els drets de rectificació o cancel·lació en els supòsits en què ho prevegi una llei o una norma de dret comunitari aplicable directament o quan aquesta llei o norma impedeixin al responsable del tractament revelar als afectats el tractament de les dades a què es refereixi l'accés”.

D'acord amb aquests preceptes, durant la tramitació del procediment de tutela de drets número 3/2009 es va examinar si aquella petició d'exercici del dret de cancel·lació de la dada DNI del fitxer de pacients es podia encabir o no en algun dels supòsits en què l'ordenament permet la seva denegació.

Atès que aquest fitxer de l'entitat pública sanitària manté una relació directa amb l'anomenada “història clínica” se'n va analitzar la seva regulació legal i, en concret, l'article 10 de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica, relatiu al contingut que ha de formar part de la història clínica.

Aquest article 10 explicita com a dades d'identificació del malalt de la història clínica: nom i cognoms; data de naixement; sexe; adreça habitual i telèfon, a l'efecte de localitzar-lo; data d'assistència i d'ingrés, si escau; indicació de la procedència, en cas

de derivació des d'un altre centre assistencial; servei o unitat en què es presta l'assistència, si escau; número d'habitació i de llit, en cas d'ingrés; metge responsable del malalt; i el codi d'identificació personal contingut a la targeta sanitària individual.

Per tant, segons aquest precepte, el DNI no figura com a dada administrativa que hagi d'integrar la història clínica del pacient, és a dir, no consta entre les dades identificatives que han de formar part de la història clínica d'un pacient. Per aquest motiu, es va considerar –en el procediment de tutela núm. 3/2009- que el DNI era una dada inadequada o excessiva en no ser una de les dades que han de formar part de la història clínica. Conseqüentment, es va resoldre que l'entitat pública sanitària havia de fer efectiu el dret de cancel·lació de la dada personal DNI del pacient en relació únicament amb el fitxer de pacients del qual figura com a responsable.

El cas que s'examina en aquest dictamen però respon a un supòsit de fet diferent a l'examinat en el seu moment en el procediment de tutela de drets núm. 3/2009: el tractament de la dada DNI del pacient per l'enregistrament i tramitació correcta dels comunicats de baixa/alta d'incapacitat temporal.

Cal tenir en compte, en aquest sentit, que el fet de considerar que el DNI no és una dada personal identificativa que hagi de constar obligatòriament en la història clínica –i que, per tant, el pacient pot exercir el seu dret de cancel·lació d'aquesta dada respecte el fitxer de pacients- no significa necessàriament que aquesta mateixa dada (DNI) no sigui necessària per al compliment d'altres finalitats o per a l'exercici d'altres funcions legalment atribuïdes a l'entitat pública sanitària com així succeeix, per exemple, en el cas examinat, en què ha quedat acreditat que, d'acord amb el principi de qualitat de les dades (article 4 LOPD), el DNI és una dada personal adequada, pertinent i no excessiva per dur a terme l'enregistrament correcte del comunicat de baixa laboral per part del metge del CAP que ha atès el pacient.

D'acord amb les consideracions fetes en aquest dictamen en relació amb la consulta plantejada, es fan les següents,

Conclusions

El número del Document Nacional d'Identitat d'un determinat pacient té consideració de dada de caràcter personal (article 3.a) LOPD) i, per tant, el seu tractament per part d'un Centre d'Atenció Primària estarà subjecte als principis i obligacions de la normativa en matèria de protecció de dades.

En el cas examinat, el Centre d'Atenció Primària pot recollir i tractar la dada DNI del pacient per a l'enregistrament correcte del comunicat de baixa laboral, en la mesura que, d'acord amb el principi de qualitat de les dades (article 4 LOPD), es tracta d'una dada personal adequada, pertinent i no excessiva per al compliment d'aquesta finalitat, i ha de conservar-la durant el temps que sigui estrictament necessari per gestionar la corresponent baixa laboral.

Barcelona, 20 de juny de 2011